

ORADEA-MARE (N. VÁRAD)
9 aprilie st. v.
21 aprilie st. n.

Este în fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 15.

ANUL XXXI.
1895.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

DR. SILVESTRU MORARIU-ANDRIEVICI.

Contrast.

— Fragment dintr'un roman, de sub presă. —

I

Marian Nicotescu eră de 50 de ani. Nu tocmai bătrân, dar cu urme de oboselă pe față, și aceste urme nu-i proveniseră dintr'o viață ușurată, în compania celor care petrec continuu, dar din cauza multor suferințe, intimpinate în decursul anilor, până ce strinsese averea care acum îi permitea să trăiască în tihnă și să-și trecă bătrâneța neturburat de nimeni și fără grigi. Pân' atunci, încă nu avusese timp să judece că ar trebui să aibă și el o soție.

Și nici se gândise să-și lege traiul cu vr'o ființă, luată la întâmplare, din noianul ce-l întâlnea în cale. Trăise așa, singur, neobservat de nimeni și neducând nici el vr'o grige de ceilalți. Acum inse, când avea tot ce-i trebuia, luă de seamă cât de mare greșelă făcuse; și-i venia greu, căci i se ură de foc singur. Nu gândise nici odată că ce va sătura într'una din zile ca să se vedă numai pe el într'o casă.

Și cât reu îi făcea când vedea pe amicii lui din copilărie, tot de aceeaș etate cu el, încungiurați de copii și de femei iubitoare, care-i făceau fericiți. Incepă să se mustre de această neglijență și tot gândindu-se mereu, îi veni gust, într'una din zile, ca să se însore. Și de ce nu? — Avea numai 50 de ani, și un doctor, prieten bun, îi promisese să-i mai intinere sângele.

Póte c'o să riță lumea de el că s'a gândit așa de târziu la căsătorie? Dar ce-i va pásă lui? Lumea să vorbească ce-o pofti; el va face ce-i va plăcé! N'are să dea socotelă la nimeni de faptele sale. Greutatea cea mare eră acum ca să găsească o femeie care să-l facă fericit: să nu fie nici pretențioasă, dar nici de acelea care să-și riță de etatea lui. Gândul, că nevasta care ar luă-o, ar avé un amant, îl făcu să-și mai infrâneze pentru câțva timp gustul căsătoriei.

În cele de pe urmă inse, se resgândi și luă o decizie fermă de a se însurá.

Fata vecinului, dela spatele caselor, i se părú lui că ar fi potrivită pentru pasul la care se gândise, mai ales că el o șcinea de fată aședată, cu toți cei 20 de ani care-i avea. Fusese crescută la o mănăstire, și cu un an mai înainte murindu-i mama, tatăl o luă din mănăstire ca să-i ție de urit. Acesta fată avea o natură excepțională, căci la această etate nu șcinea încă nimic din reutatea ómenilor. În singurătatea unde trăise, nu avusese ocașie să cunoască vițiu, această cangrenă a societății. Ba pot dice că fusese atât de sever crescută, că nu avea cea mai mică noțiune de iubire. Pân' atunci nu făcuse altceva decât să citască cărți bisericești și să se róge lui Dumnezeu pentru păcatele ei inchipuite. Nicotescu cercetă doué săptămâni prin vecini ca să se convingă mai bine decât fata eră într'adevăr așa cum o credea densul, și toți n'o vorbiră decât de bine; chiar și decât ar fi voit să spună altceva vr'unul n'aveau ce. Într'una din zile se duse la dl Ghiorghiu, tatăl fetei și-i făcu cunoscut ideia lui. — Nici se gândise că fata póte nu l'ar luá. Cu banii mei, dicea el, o pot face mai mult decât fericită și decât are să fie cuminte, tot ce am eu, îi va rămâne densii.

Vecinul, om cu judecată de altfel, cântări lucrurile și găsi în cele de pe urmă că eră un mare noroc pentru Marióra lui, să ia de bărbat un om cu așa

stare. Și decât eră puțin cam trecut, acesta nu împiedică la nimic? Póte n'o să trăiască așa mult, dicea el și la urmă, cu averea care i-o va lăsá-o, va puté fórte bine să se mărite al doilea cu unul mai tiner care i-o plăcé ei. Așa că după această socotelă, primi cu plăcere propunerea lui Nicotescu.

Séra, eșind Marióra veni acasă dela o prietenă unde fusese, tatăl seu îi spuse la mesă hotărîrea ce luase ca să-i dea de bărbat pe Nicotescu.

— E om avut, fata mea, și nu trebuie să te gândești că e puțin mai în etate decât tine. Te asigur eu că are să te facă fericită și că ai să fii invidiată de multe. Unde mai pui că are moșie, trăsura de casă; lux în fine.

Fata, care după cum am mai spus-o, nu avea nici-o idee de ce va să dică lumea, găsi că tatăl ei avea dreptate. Ea, în simplitatea ei, își inchipuiá că fericită constă în lucrurile înșirate de tatăl ei, și primi fără nici o obiecțiune.

A doua zi Ghiorghiu găsi pe Nicotescu tocmai luându-și caféua.

Fu poftit pe un scaun, i se servi tradiționala dulcéță, cu apă rece de fântână, și când i se aduse caféua, Nicotescu îl întrebă:

— Ei? Ce veste? Me faci ginere?

— Mai e vorbă! Marióra nu mai putea de bucurie când a auđit!

— Așa dar lucrurile merg strună?

— Se 'nțelege! Duminecă putem să facem logodna.

— Cred și eu.

Ghiorghiu spusese adevărul când șisese ficei sale că are să fie invidiată, căci cele mai multe fete din impregiurimi nu mai putea de ciudă că densa se mărită cu Nicotescu. Ba cele mai rele spuneau că biéta fată intorsese capul bătrânului. În tóte familiile nu eră altă discuție, decât această căsătorie. Nicotescu și Marióra erau purtați din gură în gură și toți găsiau câte un defect la adresa fiecărui. Ba unii mai guralivi spuneau că fata trăise pe sub ascuns cu Nicotescu și acuma, pentru că îl ademenise, el o luá de soție Alții iar, că ar fi avut o dragoste cu un ofițer. Și câte și mai câte.

Vorbele inse nu împiedicará de a se face logodna în duminica proiectată

După trei săptămâni dela logodná, se făcu și nunta. O nuntă de altfel fórte pompóșă, la salonul Băilor Eforiei. Invitații nu mai incetau de a ferici și pe unul și pe altul, căci această căsătorie se făcuse cu noroc.

După mesă, Nicotescu se sui cu Marióra în tren și se duseră să petrecă câțva timp la moșie.

GR. MĂRUNȚEANU.

Proverbe.

Estrema dreptate, e o extremă nedreptate.

(Latinesc.)

*

Când vré să fie pretenul oilor, lupul le imbracă pielea.

(Rusesc.)

*

Ca să faci o clădire bună, să o dărimi și să o începi dela temelii.

(Italian.)

*

Unul mánăncă, celalalt stă și se uită; acesta e pricina tuturor revoluțiilor.

(Turcesc.)

Din „Isprăvile lui Păcală.“

Epopce populară, premiată de Academia Română cu 5000 de lei.

Cântul întăiu.

Mai de mult, când? nu se știe! Iăť de mult, de mult, odată,
Pe când lumea, cum e astăzi, nu eră așă 'nvătăť
Și nici legi așă de multe nu erau și nici nevoi
Nu se pomeniau atâtea, ca acuma, pe la noi:
Intr'un sat trăiă, se țice, d'ađi pe mănec un țeran,
Cu copii vr'o trei la număr... și eră, biet și vădan.
Sóťa lui de mult murise... Copilașii deci, s'ermanii,
In căsuța jóșă, veche... de! creșceau, cum cresc orfanii,
Când remăn fără de mamă... Ei erau băeți tustrei.
Cei mai mari, ca toți băeții! nici mai buni și nici mai rei,
Cel mic ins'avea o fire fără séměn de ciudatá:
Ca să facă el ca lumea vre un lucru, nici-odată!
Tóťe le făcea sucite și pe dos, de te 'neruciai...
Prost, nălâng, in gropi să dee, iți părea, când il vedeai,
Și-i eșiau când colo, totuș, de minune la sfērșit
Tóťe, 'ncăt... de-a lui isprăvuri remăncai incremenit.
Mai departe cu gândirea-i pētrundeá el decăt toți,
Și — nici la luptat cu brațul séměn n'avea printre soți.
Bun cu cei buni și de trebă, — mai milos decăt un frate,
Dar dușman celor cu cuget aplecat spre reutate:
De copil, chiar, pentru-aceștia ură el purtá in gându-i,
Și-i plăcea de ei să-și facă ris intr'una păcálindu-i.
Ómenii-l credeau — o sémă — „năsdřavan“, și mulți

„nebu“;
Iar pe urmă (cum la țeră chiar și ađi Románii-și pun
Unul altu-i câte-un nume,) ajungēnd la invoieľá
Intre dēnșii toți sátenii, poreclitu-l'au „Păcală“.

Și crescură băelanii, — și cel mic și frații sei, —
Din copii, incet cu 'necut, pomenitu-s'au flăcăi.
Dar cu cât, pe đi ce merge, se 'ntăriau, creșceau băeții,
Tatál lor cu-atát, s'ermanul, sub povara bētráneșii
Se sfērșia. C'asá e sóťa! unii vin, alți-s pe ducă;
Unii pomi ici sânt in flóre, colo alții se usucă...

Intr'o đi bētránul tată, slab, bolnav, căđut la pat,
Pe feciorii sei in giuru-i să s'adune i-a chemat,

Și: „Iubiți copii!“ le đise, cu un glas temurător,
Când steteau pe lângă dēnsul toți... „Eu simt că am
să mor.“

„Mi-ar plăcé, plecând din vieťá, să ve las la fie-care
„Avuții, — că 'n lume, Dómne! greu o duce cine n'are!“

„Ómenii cum pot fac inse, nu cum ar dorí să facă.
„Bogăția mea intrégă nu-i, cum șeiți, decăt o vacă.
„Stăpániți acést' avere singuri, când eu n'oi mai fi,
„Și 'mpărțiți-o după mórte-mi intre voi precum veți
șei...“

Đise, ș-ar fi đis mai multe, pân' a nu lăsá pământul;
Nemilósá mórte inse i-a curmat pe veci cuvēntul...
După ce l'au dus la grópă pe bētrán, ei ce să facă?
Cum să 'mpartá intre dēnșii, trei băeți, o bieťá vacă?
Ba cá-i tēcá! ba cá-i pungă! ba-i așá! ba nu, me iértá!
Ne-putēnd să se 'nțelégă, haide! s'au luat la cértá.
Lucru vechiu! Ceva părinții după mórte unde lasá,
Rar se 'ntēmpl' acolo 'n urmă să mai fie pace 'n casá.

Cel mai mare, — una doue, — stăruiá că numai lui,
Singer, se cuvine vaca și cá n'o dă nimēnui:
Fin' cá el a ingrigit-o, de pe când eră vițea...
Mijlociul, dimpotrivă: după drept a lui đicea
Că s'ar cuveni să fie, căci — precum e cunoscut —
De gospodăria casei mai mult dēnsul a vėđut;
Și pe bietu rēposatul, cât zăcu bolnav in pat,
Pân' la mórte, cine altul, decăt tot el l'a căutat!

D'al-de-aceștea multe încă cei doi frați iși tot spuneau;
Iar Păcală stând de-o parte i-ascultá cum se sfăđiau.

S'au certat ei multă vreme, ba eră s'ajungă trebă
Cát p'áci și la bătăe... Dar vėđlēnd cumcá-i de gēba.
Că se fac dór' de ocară: „Hm!“ de-odată a grăit
Cel mai mare. „Decăt zarvă intre noi n'contentin,
„N'ar fi óre mai cu cale pace să 'ncheiem, ca frați?
— „Cum?“ al doilea intrébă:

— „Fóťe lesne. Asculțați:
„Hai, câte-un ocol in curte să ne facem fiecare,
„Și Joiana cá d s'o 'ntóre de pe cāmp, dela mănecare,
„In al cui ocol intrá-va mai inlėi să s'odihnēcá,
„Dintre noi acela singur s'aibă drept s'o stăpánescá.“
(Iar đicēnd aceste vorbe, se gândia in gândul lui:
„Eu să-mi fac ocol aprópe, mai spre pórtá ș-am să pui,
„Șein eu ce să pui năuntru, vaca spre-a ademeni...
„Numai de-aș puté să 'nduplec și pe frați a se'nvoi.“)

„Bine đici tu!“ — îi respuse mijlociul. — Mie-mi place.
„Hai! al cui o fi norocul! Ce-o vré Dumneđu, și —
pace!“

(Iar in gând făcea și ásta cam aceeaș socotēľá
Ca frăține-so ál mare.)

— „Dar tu ce đici, mēi Păcală?“
Dēnsul... ce să đicá? „Fie! decă vrei voi...“ a grăit...

Și 'ntre ei in felul ásta după ce s'au invoit:
Dă-i!... de lucru cu nădejde frații cei doi s'apucară...
Ș-au lucrat o đi intrégă... Mai intēi și 'ntēi plecară
Să-și aducă 'ngrabă lemne din pădurea de stejari...
Iar din lemne iși ciopliră cu toporul lați și pari.
Apoi in pământ bătură pari inșepenindu-i bine,
Și i-au prins cu lați la urmă p'impregiur, cum se cuvine,
Și 'nspre sér' aveau in curte amēndoi câte-un ocol
Chiar cum intri, lângă pórtá. — Inse „in ocolul gol
Ce să caute vita óre?...“ ș-unul ș-altul cugetá.
Hai, deci — vrēnd ca s'o momescá fiecare 'n partea sa —
Au cărat și fēn cu brațul, o mulțime, in ocóle...
Și încă se 'ntreceau să pue car' de care fēn mai móľe
Și mai bun, să-i placă vacii...

Iar Păcală, al lor frate,
Se plimbă 'n această vreme, séu... stetea trântit pe spate.
Numai când vedu că dênşii sânt cu lucru-aprópe gata,
Merse şi el in pădure, ş-aducënd cu ridicata
Ramuri multe, inverđite, de răchită, fag, stejar:
Injgebă din ele-acolo p'apucate un frunđar; —
Şi-l lăsă aşá, intrênsul alt' nimica n'a mai pus...

Sórele se ascunsesé după dealuri, la apus...
Şi de-odată numai, iată! dela câmp Joiana vine,
Şi pe pórtă intră 'n curte. Hop! acu-i acu! Pe cine
Va cadé norocul óre?... Cei doi se uitau la ea,
Aşteptând cu neastêmpér... In ocolul seu credea
Fiecare c'o să intre...

Aşi! spre-ocólele cu fên.
Ea se uită-abiá in trecăt, mirosindu-le puţin;

Apoi, haide! la frunđarul lui Păcală drept se duce
Şi incepe cu plăcere frunđe, muguri verđi să 'mbuce.

— „Na! vè place-acum?“ Păcală incepù ridënd să dică.
„Prea mult cine vré să aibă, se alege cu nimică...“

Ş-a ramas din ăiua-aceea singur el stăpân pe vacă.
Fraţii-i tremurau de ciudă, inse... ce puteau să facă?

P. DULFU.

Şcôla cu noroc.

(Novelă din popor.)

(Urmare.)

Nu trece mult şi Lina se duce la Zoe. Erá de-
prinsă a merge adese-ori la dênşa, mai ales in
sêrbători. Se petreceau la olaltă şi erau prietene
pe mórte şi viétă. Dumineca eşiau la joc, in alte
đile la desfăcat păpuşoiu, la şedătóre, la clacă şi
aşá mai departe, dar ori-unde s'ar fi aflat, şedeau
lângă olaltă şi nu se mai despărţiau una de alta. Zoe
n'ar fi lăsat să vorbescă cineva ceva de reu de Lina,
ferit-au Dumneđu! Nime n'ar fi indrăsnit nici numai
cu gândul s'o atingă, c'apoi cu ea avea de lucrn, nu
şagă! Ea ar fi fost in stare să-i facă nu ştiu ce. S'ar
fi băgat in foc pentru nepoţica ei. Ochii ş-ar fi dat
scoşi pentru dênşa şi par că n'ar fi đis nimică; aşá de
dragă li erá. Câte odată petreceau điulici intregi, cu
câte un ac intre degete, cosënd cămeşi şi pe ele fel de

fel de altiţe şi flori din aţă roşá, albastră şi de tótă
mána. Pe lângă acestea risul, şăgile, glumele şi poveş-
tile despre smei, balauri, feciori viteji de impêrat şi ci-
militurile nu mai aveau capêt. Li treceau đilele, cât ai
scăpără din ochi, ca clipele.

— Vêđi, tu Lină! — đice ea supêrată — cum
ţi-s de bună... mi-aş da chiar şi viéta pentru tine...
şi tu... nu me ascultí! Nu merge după dênşul...
Bucurel nu-i de séma ta... đeu că nu... aşá-i că
nu mergi?...

— Nu ştiu — respunde ea ruşinosă — ce-a đice
mama... decă ea vré... apoi... n'am ce me face...

— D'apoi n'are să trăiescă mă-ta cu dênşul, ci tu
singură... el e om reu, mie mi-o spus alţii... aşá-i
că nu-i merge?...

— Nu ştiu ce-a đice mama...

Zoe se apropie de dênşa, o sărută, o rógă in tot
chipul să-i facă pe voic, dară de gèba! n'ajută nimică;
nici sărutare, nici rugare. Lina, pierdută in visuri plă-
cute, mută tóte pe mész.

— Lină dragă! fă-mi pe voic macar odată...
spune-mi că nu mergi după dênşul.

— Nu ştiu... mama...

— Hei fată, hei, caută, caută ca să nu-ţi pară
reu...

Copila se făcù roşá ca vişina... erá turburată...
nehotărită... nu şciea ce să mai đică şi ce să mai
facă... ar plânge... ar ride... ar plecá şi ar mai
sta...

— Me duc acasă — i dá ea lăcrămată — mama
me aşteptă...

— Stăi... nu fugí...

— N'am când...

Erá sub séră. Afară curgea ca din cofă, par că
erá să se 'ncece lumea, iară Bucurel se uită ingrigit pe
feréstă.

— N'am noroc — şopti el supêrat — nu ştiu
cum m'aş duce la dênşa. Aş vre s'o ved, să grăesc cu
dênşa macar trei vorbe. Ea trebuie să-mi dee cuvêntul
inainte de logodnă, ca să nu ajung de ruşinea şi risul
ómenilor.

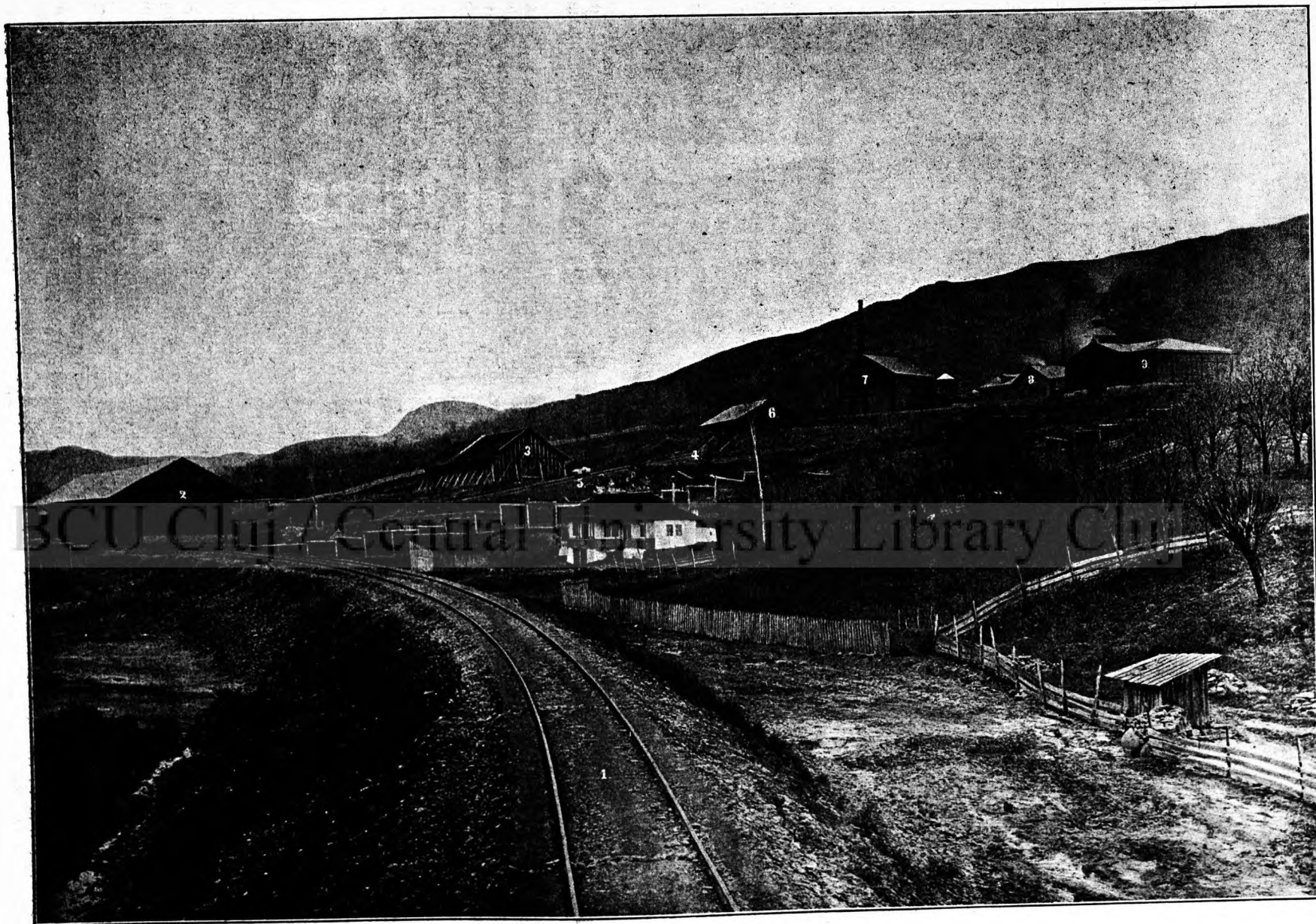
El ese şi se duce repede ca gândul. Cât ai
da in pălmi, el erá in casă la Lina. Pe-acolo se făceau
pregătiri mari pe duminécă pentru primirea óspeşilor.
Afară lucrau mai multe femei străine, venite din sat.
Unele spēlau cofele, strachinele, ólele, paharele; altele
frecrau fereştile, iară vr'o câţiva bărbaţi făceau nişte
scaune de celea lungi şi nişte mese de scânduri late.
Erá o sbuciumare pe lângă casă, că ai fi gândit că mâne
e nunta. Nourii s'au fost imprăşciat amú in tóte păr-
ţile şi sórele luminá atât de plăcut, că-ţi veniá să cređi
că ar fi mijlocul verii.

Bucurel, intrând printre lucrătorii glumeţi şi veseli
in casă, nu găsise mai intêiu pe nime, fără numai pe
Sevastiţa, frecând mac de plăcinte. El îi sărută mána,
intrebând-o de sănătatea şi aflarea ei.

— Da moş Cailean unde-i — intrebă el după
aceea — nu-i pe-acasă?

— Ba da, e dincolo in ceea odaie — đice ea cu
faţa voiósă — numără nişte bani pentru lucrători şi
pentru bir — remăşiţă pe anul acesta. Ian treci mai
nainte, nu fi aşá de străin.

El trece şi-l află pe moş Cailean, şedënd lângă
lada cu bani; îi sărută şi lui mána ş-apoi vorbeşce cu
dênşul de bir şi cât e de mare, de plóie, că ea a tre-
cut şi ceru-i senin. Şi Sevastiţa se dase la sfat cu ei.

Salinele de la Slănic (judetul Prahova) România.
1. Linia drumului de fer. — 2. Magazia sărei. — 3. Magazia veche. — 4. Plan inclinat automotor. — 5. Vagonete cu sare. — 6. Chioșcul ocnei din vale. — 7. Stabilimentul minei. — 8. Stabilimentul mașinei de extracție. — 9. Chioșcul ocnei din dél.

Ea s'a fost luat să-l ispitescă pe băetan, ca din purtarea lui să se incredințeze ea singură cu ochii ei, ori de-s adevărate cele ce le spuneau némurile bărbatului ei de densus. Ei grăiră ba de primăvera cea săracă, ba de tómnă cea bogată, ba de iérna frigidă și așa hai, hai, hai, dă, dă, dă, dă, tot înainte, până ce ajunse ca la cunoștința deplină, că vorbele némușórelor nu-s drepte, ci-s dișe din pismuire și că el e om cuminte, înțelept ca toți ómenii, cumcă ei dedéba se apucă să-i incurce mințile. De aceea făcú ea în gândul ei: eu is scăparea lui.

— Da Lina nu-i acasă? — întrebă el într'un târziu cam cu gura altuia.

— Ea va fi în grădină — răspunde ea — mergi de o caută și spune-i că îndatamare să vie incoa.

El se duce plin de bucurie că l'a trimes, și o găsește pe fenașul de lângă pėriu, gătită, îmbrăcată ca de serbătóre. Acolo erau niște floricele de tómnă. Ea luă câte una numărând și le aruncă în apă.

— Bine că te-am găsit, tu Lină, — i dă el de după spatele ei — de mult îți duc dorul să te ved... să vorbesc numai cu tine singură doue trei vorbe...

— Și ce ai avé tu cu mine?

— Ce aș avé!... ia niște vorbe ce nu le-am mai vorbit cu nime de când is pe lume asta...

Lina se făcea a nu-i pricepe vorba, de și o pricepea.

— Ce floricele frumoșe-s pe lângă pėriu — dice el — dară tu, ȕeu, ești și mai frumoșică.

Ea se uită lung la densus, la ochii lui cei albaștri și străbătėtori și dice în gândul ei: par că-mi place, imi pare reu să-l las... el e al meu... oi fi norocóșă cu densus...

— Mi-a merge bine cu dēnsa — gândi el în sine de altă parte.

— Dă, ce spui tu, Lină, vrei să fii a mea pe totdeauna?

— Nu șciu, — răspunde ea inroșită în față — ce-a spune mama...

El o ia de mână și o rógă: dă, dă-mi cuvēntul, Lină! dă-mi... spune, că ești a mea...

— Nu șciu ce-a spune mama...

— El o lasă de mână și începe a vorbi alte-celea, vėdēndu-i sfiela, adecă de canepă, de paseri ce sbóră de pe un copac pe altul și cari se pun pe lângă pėriu ca să bé apă din el, apoi că unde sūnt doi, lucrul merge mai cu spor decât acolo, unde se muncește numai unul. — Intru cele din urmă ei pornesc și plécă amēndoi pe cărărușa, ce ducea spre casă. Lina mergea în urma lui, dară el nu se putea stăpáni și începe iară:

— Hei, copilă tineră! draga mea... bună... părinții tei vreau, ei te-ar da după mine, numai tu, nu șciu ȕeu, ce mai stai alăta pe gânduri... me lași să me topesc de dorul teu...

— Apoi dă... decât vreau ei... mama... vreau și eu — îi răspunde ea cu jumėtate de gură.

El atunci îndată ca dus pe alta lume de bucurie se oprí și se întórse la dēnsa:

— Așá dară ești a mea...

— Iacá da, tu ești al meu...

— Dă-mi o sărutare...

— Na... ai... una mare...

Acēsta se petrecuse în prējma unor târși de porumbrei, între cari la mijloc erá o ciótă de brad gróșă și fără vėrf, așá că nime nu putea să-i vėdă.

După aceea ei intră în casă, da Bucurel nu remase mult în lăuntru, ia cam cât ai da la vite de

māncare — în vremea aceea erá adecă vorba despre tată-seu că ce mai lucră pe-acasă — apoi luându-și ȕiua bună, plecase mai departe în tréba sa.

— Amú șciu tóte — șopti el eșind pe pórta — șciu... ea-i a mea... trebile-s puse bine la cale...

Sórele erá după un nour, dar în curēnd se arătă luminând lumea. Cerul erá senin. Ómenii furnicau pe cele drumuri. Erá tocmă ȕi de duminécă. Unii se opriau și la crășma din mijlocul satului, ei sta căscând gura unul la altul. Unii din ei da și la rachiu, de li se făceau ochii ca cepele de mari și de roși. Jidanul își neteȕiá barba șciind că-i duminécă și că ómenii, cărându-se pe 'necetșor de pe 'n tóte cotiturile ulițelor, trag la densus ca la miere. Mai toți banii căți și-i căștigau ei peste șeptēmână, intrau în punga lui.

Colo 'n crășmă după mėsă șede Petrea și Tanasă și tot beu și șuguesc... hă, hă... hă... să vėđi risul lor prostesc!

— Mėi Ióne! — dice Petrea, un bețiu de frunte — cătră un flăcău de lângă ușă — da tu de ce nu verși câte un pāhar de rachiu în gură așá ca mine, uită-te cólea...

— Nu beu, că rachiul nu-i curat.

— Apoi decât-i așá, dracu să bee, — și trēnti sticla jos.

Jidanul nu erá în crășmă când se petrecú vorba asta, c'apoi erá vai de capul lui Ión. Erá afară. El dă să între și se împiedecă în sticle...

— Da ce-i bade Petre! ce-ai aruncat șipul jos? ... l'ai stricat cu rachiu cu tot!

— Dă altu jupāne! dă altu mai curat, ȕ-oi plătí și șipul...

— Bine, bine, ȕ-oi da și de trei-ori mai mult, ce-mi stricá mie...

Pecând își petreceau ómenii în voie bună pe la joc și pe la sārăcia cea de crășmă, la moș Cailean se strinseseră mai mulți fruntași și gospodari buni din sat. Ei s'au fost adunat ca să sfērșescă logodna, adecă ceea ce incepuseră la badea Badalea.

Erá Casian dascălul, Buculei vornicul satului, Bocaneț epitropul, apoi Lică Buimăcilă, Tarabuță, Ion Gramadă, George Aramă, toți deputați sārtești, adecă de cei de pe lângă vornic, mai erá încă Cocor și Ovanis, armeni și dughenari și deputatul Uță, cel mai șagaciu dintre toți, din nēm bun și ales ca și Buimăcilă. Nu dase încă multă vorbă între olaltă, și Uță și începe cu șăgile lui.

— ȕeu — dice el, sculându-se el de lângă mėsă, unde ședeau cu toții — de voiți ómeni buni, am să fac o șagă de ve va duré capul atāt de mult îți ride. Așá-ți ride de tare, de are să se cutremure mėsă, ba chiar și șipurile, cum is pline, au să jóce de pe mėsă jos. Au să se verse ș-or remāné góle.

— Da, da, or remāné góle, fiind-că noi le-om golí — întórse Cocor ridēnd.

— Așá este, domnule Cocor! — i dă Buculei întindēnd pāharul și ciocnind cu Ovanis și cu ceialalți — berea mai bine să se verse în gură la noi decât jos, iar Uță dec' a sparge șipuri góle, a avé mai puțin de plătít.

— Ba nu, Dómne fereșce — făcú moș Cailean plin de invioșare — dumnealui n'a mai plătít nimică: am o cărúță plină de ele. Oi aduce altele în loc și pace bnnă.

— I-oi da și eu un car, numai de vré Uță — adauge Ovanis glumind — am destule, ruginite, stri-

cate, intregi, după gust. Podu-i plin de ele. Cui îi trebuie, vie și-și iee.

Uță ținea ochii întinși la dênșii apoi țise: Amuș are să vie badea Badalea cu fecioru-seu Bucurel. Lina să se ascundă, iar eu m'oi îmbracă în straie femeiești, oi ședé în cealaltă odaie într'un ungher și-oi ascultă când a țice moș Cailean și Cailenésa, móșa Sevastița: „Dăm pe Lina după Bucurel, sântem bucuroși de dênșul, e bun și blând și șciu eu mai ce“, atunci oi eși imbodolit bine, cu fața acoperită așa ca să mi se vedă numai nasul și să me dați în brațele lui Bucurel pe vecie, să trăim cum a fi mai bine, în dragoste până la mórte.

Pe când Uță le punea aceste la cale, Badalea trece pe sub păretele casei cu vëru-seu Negrea, cu gospodarii Turculeț și Pușcaș, pe cari îi chemase să fie de față la logodnă.

— Vine! — îngână Uță — fugind în altă odaie . . . apucă niște straie de pe rudă și vré să se 'mbrace.

— Straiele-s a mele — i dă Lina riđend.

— Ș-apoi! . . . fugi să nu te vedă . . .

El se îmbracă. Straiele îi stau bine, fiind-că el erá mic de stătură, ca un țolfânc de om, ca un carabuș de mic și ușor ca péna; să-l fi aruncat, ajungea cine șcie unde . . .

Indată după eșirea lui Uță, Badalea intră și cu dênșul și ceialalți.

— Noroc bun în casă — țice Badalea.

Toți se scólă în picioare.

— Noroc și pace să deé Dumnețeu — țic ei.

— Dă poftim de treceți mai nainte — i dă moș Cailean — și me rog, ședeți.

Se mai aduc vr'o câteva scaue și astfel se aședă ei cu toții; unul într'un loc, altul în altul, al treilea în cornul mesei și iarăș altul în colo . . . mai la mijloc . . . și așa fiecare după cinstea și vërsta sa . . .

— Noi am venit ceva mai nainte; eu și epitropii și ceialalți — incele Buculei mai întéu — ca să-ți gătim calea . . . bine-i ori ba? . . .

— Bine — răspunde Badalea — ve mulțamesc pentru trudă . . . de altmintealea cum o mai duceți dvóstră, ce mai haladuți?

— Ia și noi ba cu una, ba cu alta.

— Frumos e astăți — urmă el — cald și luminos.

— Frumos da — răspunde Cailean — imbiind amuș pe unul, amuș pe altul, să guste din celea mán-cări, — par că e țic de primăveră, dară eri, voi spune drept, erá mai aspru, aer adevérat de tómnă, ba alaltăeri erá chiar de tot hid . . .

— Vremea e bună atunci — i dă Casian cu vorbe cumpenite — când cerul spre răsăritul sórelui e curat, când nuorii se trag — sburând — tot spre răsărit; decă se véd bine petele din lună și decă córnelé ei sânt ascuțite și indreptate ceva în jos. Mai departe, când paserile cântátóre își caută de tréba lor și nu-s neliniștite și când paingenul lucră incet la pânzătura sa și o țesă lângă feréstă, și în urmă decă racatețul se sue pe copaci, tufe și tace. Așá-i, méi Bucurel! c'ășá-i invéțat la scólă?

— Da, așa-i.

— Da tu, méi Bucurel, mai scrii și mai citești ceva pe-acasă ori numai atăta, cât în biserică?

— Da, citeșce gazete și cărți — răspunde Badalea în locul lui — și șcie tare bine, imi creșce inima când l'aud țicénd din ele.

(Va urmă.)

I. V. PAȘCAN.

Primăvera.

Salutare, primăveră,
Timp plăcut bine-ai venit!
De-al teu drag a 'ntinerit
Codrul tot și lunca iară
A 'nverțit.

Tóte-s ademenitóre:
Ceru-i limpede, senin.
Sórele în lacul lin
I-și oglindă cu splendóre
Caldul sin.

Ventul vine, 'n lac să-și spele
Și el aripa cu drag.
Apoi trece iar pribag
Prin tufiș cu vioarele
Șir-șirag.

Tot sglobiu e și sburdalnic,
N'are stare nici în țori;
Duși de el mii de cocori
Sbórá ca un nor návalnic
Iuți, ușori.

Dinspre sat copiii 'n cete
Es la câmp și 'n joc se 'ncing.
Când se trag când se imping.
Nu e chip să mai incele
Până 'nving.

Turme albe pasc pe moină;
Mieii sar pe lângă oi;
Ciobánașii doi cu doi
Din cel fluer dulce doină
Țic vioi.

De pe deal s'aud flăcării
Patru boi la plug mánând --
Te încântă rënd, pe rënd
Câmpii, codrii, fundul văii
Resunând.

Când plugarul odihneșce
La améđi pe un rázor,
Merg flăcării la isvor,
Colo unde se 'ntelneșce
Dor cu dor.

Ei aștéptă cu plăcere
Fetele, ce se ivesc
Pe cărare, și glumesc;
Ele la a lor vedere
Se 'nroșesc.

Ei cu apă implu olul,
Plată un sărut le cer;
Ele-i amăgesc și pier
Pe cărare iar, ca stolul
De pe cer . . .

Toți și tóte se frământă,
Numai leneșul stă 'n loc
Și ascultă lâng' un soc,
Cum p'o crengă cucu-i cântă
De noroc.

P. O. BOCCA.

Suveniri de la Academie.

La anul nou m'am pomenit cu o mulțime de felicitări. Am primit bilete și de la niște oameni pe cari nu-i vedusem nici odată, cu cari n'aveam nici o cunoștință, de al căror nume nici nu aușisem.

Nu puteam înțelege, că de unde atâta onoare? Și eră p'aci p'aci să me copleșessă sentimentele vanității. Dar peste câteva zile biuroul Academiei Române îmi stinse toate iluziunile, trimițându-mi cărțile intrate la concursul premiilor Năsturel-Herescu și Eliade Radulescu. Aceste cărți îmi deslegară enigma felicitărilor, căci pe pagina de frunte a unora vedeam numele cu cari făcusem cunoștință în biletele de la anul nou.

Și ca să înțelegeți și dvostre enigma, observ, că făceam și eu parte din comisiunea de 9 alésă în sesiunea din anul trecut, spre a cercetă cărțile intrate la concursul acestor premii.

Așă stinge de multe ori realitatea visurile!

Realitatea acésta inse a fost mai sarbédă decât toate realitățile din lume.

Ea mi-a adus doueșeci și opt de cărți. Și pe toate acestea aveam să le citesc în timp de o lună și jumătate! Ba să mai fac și raporturi despre câteva.

Doueșeci și opt!

Dar așă de mănósă a fost anul trecut literatura română, încât nu mai puțin decât 28 de ênși au putut crede că lucrarea lor este cea mai bună din toate produsele acelui an?

Și privind vrafurile de cărți de pe mésa mea, mi-am đis: Câte iluziuni deserte! Câte speranțe frânte!

Și-mi inchipuiam par că mésa mi-a devenit un catafalc, pe care s'au întins de-odată o sumedenie de morți.

Doi din aceștia au să invie, să trăescă, cel puțin până când vor luá premiile; iar restul, doueșeci și șese, are să se sfêrșescă.

Cei doi au să-mi trimită și la anul viitor felicitări; dar cei doueșeci și șese, cari pân' acum m'au găsit un om cum se cade, au să me 'njure pe toate tonurile.

Cu aceste perspective m'am apucat de citit...

Și am citit într'una, ziua nóptea, cărți de știință, de literatură beletristică și de altele. Poesii, gramatici; botanică, cărți de legi; istorii morale, despre mama sócră; studii morfologice, taxionomice, psihologice; isprăvile lui Păcala; iconologia creștină și Popa cel de trebă; resumat despre arhitectură și construcțiunea practică, special pentru zidărie și dulgherie, — cu tragedia „Amilcar Barca”; doctrina secrețiunilor interne și niște volume de poesii; mica chirurgie și cele 451 de traduceri libere; cursul de aritmetică raționată și volumul de nuvele al dlui Boureanu... și...

În săptămâna primă mi-am pierdut pofta de mâncare, în a doua m'a cuprins insomnia; în a treia am început să vorbesc prietenilor mei de Fauna malacologică a lui Oedip Regele, de Mama sócră din vieța marelui Stefan, de legătura ce există între Reformă metodelor în știință și practică și teoria consecutismului

universal și între păcăliturile din Isprăvile lui Păcala; de Cursul de procedură civilă în Țara noastră; de popa cel de trebă în gramatica dlui Manliu; de Tatăl nostru ca Explicator teoretic și practic al dreptului civil român; de Mica chirurgie ce este în poesile dlui George din Moldova... și altele d'alde aste...

Care va să đică, eram lămurit deplin.

Sosind la București, trei scrisori me așteptau la otel. Asta încă nu mi s'a mai întemplat, de câte ori m'am dus acolo. Ore cine vin să-mi facă aceste surprinderi delicate și gentile?

Deschid scrisóra primă. E de la o damă! A! lucrul se complică. Citesc și ce decepțiune! Îmi cere votul pentru un talent mare.

A doua scrisóra me invită pe ziua următoare la mésă, unde va fi față și dl X. (unul din concurenți,) care ar dori să-mi facă cunoștința.

A treia me poștece numai decât la Teatrul Național, căci are să-mi comunice un ce important.

Iute o birjă, dau fuga la Teatrul Național, unde întelnesc pe autorul scrisorii a treia.

Acela me ia de braț și conducându-mă în foyer, îmi đice cu un aer de gravitate:

— Te rog, spriginește cu votul pe... e un băiat de mult talent.

Vorba Românului: Ziua bună se cunoșce de dimineță...

După acésta intimpinare nu me puteam aștepta decât la zile de grea cumpenă și me cuprindea fiori de cele ce aveam să pășesc.

Dar realitatea întrecu toate inchipuirile mele. La otel, în cafenea, în restaurant, la concerte, la teatru, pe tramway, la șosea și pretotindene se găsiá câte un om care stăruia pentru prietenul său.

În cele din urmă, nu mai cutezam să dau față cu ómeni, căci fiecare îmi părea suspect că are să-mi cêră votul.

Și când me credeam scăpat și gândiam c'am să duc o vieță tihnită, dădui de un điar, care me infruntă că în comisiune ca raportor am recomandat respingerea unui volum de poesii, al căror autor este un poet de bun nume.

Tóte ca tóte, dar notița asta me scóse din țini. Ba bine că nu. Înteu, pentru că nu eu am fost raportorul acelui volum de poesii; a doua, pentru că în comisiune autorul a obținut numai un vot și votul acela a fost al meu.

Nu-i mirare că me bolnăví.

În paroxismul ferbințelei, îmi părea că sânt în pórtă raiului și că St. Petru îmi ese înainte:

— Ce-ai lucrat jos pe pământ?

— Am făcut parte din comisiunea de 9.

— Destul. Ț-ai ispășit toate păcatele. Intră!

IOSIF VULCAN.

O societate amenințată de mai mulți monștri e în totdeauna gata să-și caute un refugiu în ghiarele unuia dintre ei ca să se pótă apêrá în contra dinților celorlalți.

*

Pragul porților e salonul săracilor.

*

Mila este un sentiment amestecat cu tristeță și amor.

Dr. Silvestru Morariu-Andrievici.

1818—1895.

Românii din Bucovina și dimpreună cu dânsii totă națiunea română a îmbrăcat doliu, căci demnul arhiepiscop și mitropolit din Cernăuți, dr. Silvestru Morariu-Andrievici, a încetat din viață luni, a doua zi de Paști, în 3/15 aprilie.

Sub impresiunea acestei dureri profunde, venim să aducem tributul stimei noastre memoriei defunctului, punându-i portretul în fruntea foii noastre, căruia i adaugăm următoarele date biografice.

Silvestru (Samuil) Morariu-Andrievici s'a născut la 14 novembre 1818 în Mitocul-Dragomirnei, sat în Bucovina, unde părintele seu a fost preot. Studiile liceale, filosofice și teologice le-a făcut în Cernăuți, terminându-le la 1843 cu succes foarte bun. Apoi se însură și funcționă 20 de ani ca preot în Ceahor, lângă Cernăuți; într'aceste inse i muri soția și astfel dânsul rămase văduv de timpuriu.

La 1862 fu numit referendar al consistoriului, în care calitate totodată conduse și învățământul tipicului și al cântărilor bisericesti la seminarul și la școala de muzică vocală bisericestă.

La 1866 reorganizându-se consistoriul, fu numit consiliar al consistoriului, unde apoi i se deschise un teren mai larg de activitate și susținând în consistoriu o luptă desperată în contra episcopului Hackmann, își atrase increderea și stima tuturor românilor; dar Hackmann îl destituă, dimpreună încă cu un consiliar român și amândoi îndurară multe persecuțiuni; în urmă inse dânsii totuși fure reintegrați în posturile lor.

La 1873 muri Hackmann. Doi mitropoliți, Bendela și Blajevici, îi urmară în scurtă vreme. Fiind amândoi bătrâni și neputincioși, în tot timpul ocărmuirii lor, părintele Morariu-Andrievici a fost conducătorul spriginilor al clerului.

La 1874 intră în statul monahal și fu înaintat îndată arhimandrit catedral, primind numele călugăresc de Silvestru; trei ani mai târziu fu numit arhimandrit archidieceșan și vicar general al mitropoliei. După mórtea lui Blajevici ajunse administrator al eparchiei și în urmă în aprilie 1880 fu numit arhiepiscop al Cernăuților și mitropolit al Bucovinei și Dalmației, spre cea mai mare bucurie a tuturor Românilor, și fu instalat în noul seu post la 9 maiu 1880.

Repausatul archipăstor s'a ilustrat și în literatură prin mai multe scrieri. Astfel, încă pe când funcționă ca paroc în Ceahor, a publicat 16 opere didactice române, pentru școalele primare și licee, cari se întrebuințază și astăzi, în a doua și a treia edițiune. A mai publicat: „Predice pentru dumineci și serbători“; doue broșure musicale conținând tipicul și notele cântărilor bisericesti; apoi a fost președintele comitetului care a publicat diarul bucovinean „Amicul Poporului“.

La 1871 a elaborat un proiect de lege pentru congresul bisericesc, care a și fost sancționat de monarc în acelaș an.

În mai multe rânduri a fost ales deputat în dieta Bucovinei și în senatul imperial din Viena; totodată dieta l'a ales și membru al consiliului administrativ al țării. La 1870, pe când bogatul fond religioz ajunse

în pericol d'a fi înghițit, dânsul a fost capul meetingului de protestare ținut la Cernăuți.

Facultatea teologică din Cernăuți i conferi titlul de dr. al teologiei; iar Societatea pentru învățatura și literatura poporului român din Bucovina, al cărei vicepreședinte fusese, l'a proclamat membru de onóre

În viața sa privată a fost d'o amabilitate extraordinară. Nobil și generos, a stăruit pentru îmbunătățirea sortii preoțimeii; a mărit pensia preoțeselor văduve și a copiilor lor; a ajutat din al seu o mulțime de studenți săraci.

Din căsătoria sa a avut doi copii: un băiat și o fată. Acela, Vasile Morariu, este astăzi consiliar c. și r. în Cernăuți, căsătorit cu dna Eugenia n. de Stamati-Ciurea, fiica distinsului bărbat de litere al nostru din Basarabia. Fiica, măritată după unul din cei mai distinși preoți ai Bucovinei, părintele Artemie Berariu, actual protopresviter-staurofor, a încetat din viață.

Iubirea și stima credincioșilor sei s'a manifestat într'un mod strălucit prin serbarea jubileului de 50 de ani ai păstoririi sale, în vèra anului 1893.

Mitropolitul dr. Silvestru Morariu-Andrievici a lăsat un nume nemuritor în istoria Românilor din Bucovina și memoria lui va fi totdeauna binecuvântată.

Înmormântarea s'a făcut joi. Președintele țării a însărcinat cu conducerea mitropoliei în timpul de vacanță pe arhimandritul și vicariul arhiepiscopesc din Cernăuți Arcadiu Ciupercovici.

Salinele de la Slănic.

Dr. C. I. Istrati a presintat Societății de științe fizice din București o lucrare importantă despre „Sarea din sarnițele României“ care apoi s'a publicat într'un volum cu mai multe ilustrațiuni.

Grație amabilității dlui dr. Istrati, ne putem servi și noi de această publicațiune, spre a presintă cetitorilor noștri bogatele saline ale României și în special salinele de la Slănic. Prima din aceste ilustrațiuni o publicăm în nr. prezente.

Salinele de la Slănic, conform descrierii inginerului Floru Dianu, erau formate până la 1870 din doue vechi exploatațiuni: Ocna din dél și Ocna din vale, cari comunicau printre ele prin un tunel la basă. În anul acela s'au deschis patru galerii; exploatarea sării inse a continuat a se face tot în ocna din vale până la începutul anului 1881; de când ea se urméză numai în galerii, abandonându-se cu deseversire vechile ocne.

Cele patru galerii se taie în unghiu drept și circumscriu împreună cu acele doue ocne vechi un masiv seu stêlp de susținere, care va avé 104 metri lungime și 62 metri lățime când galeriile vor fi cu pârții verticale.

În acest masiv se află esecutat puțul de extracțiune care comunică cu una din galerii printr'un tunel.

Afară de acesta, galeriile mai comunică cu esteriorul printr'un puț special, în care se află aședate scările pentru circulațiunea lucrătorilor.

Lungimea galeriilor, în care se face exploatarea, e următorea: galeria primă 102 metri, a doua 181, a treia 200, a patra 25. Cele patru galerii vor presintă, când vor ajunge cu pârții verticale, o suprafață de exploatare de 20.000 metri patrați aproximativ.

Salina Slănic este actualminte, fără îndoieală, cea dintéiu din salinele române din punctul de vedere al calității superioare a sării, neavând egală chiar în totă Europa.

LITERATURĂ și ARTE.

Știri literare. *Carmen Sylva* scrie un nou roman; subiectul e luat din viața țăranilor români; iar titlul are să fie „Zwischen Gebirge“. — *Dl Ioan Nenitescu* a scris „O călătorie în Sud“, în care își descrie impresiunile din Macedonia. Cartea va fi ilustrată cu vr'o 200 de ilustrațiuni ce reprezintă vederi frumoase, precum și tipuri de români și românce din Macedonia. — *Dna Laura Vampa* a scos de sub tipar la București un volum de nuvele, intitulat „Nou“. — *Dl V. A. Urechii* a scos la lumină în București tomul VII din „Istoria Românilor“, seria 1774—1800, cu diverse ilustrațiuni. — *Dl G. C. Dragu* a publicat la București în o broșură conferința sa intitulată „Teoria evoluțiunii“ ținută astă iernă la Atheneul Român de acolo.

Ideile politice ale cronicarilor. Acesta e titlul unei broșuri ce dl George Adamescu a publicat de curând la București. Broșura cuprinde o disertațiune ce autorul în calitate de profesor la gimnaziul „Șincai“ din București a rostit la 10 ianuarie 1895, cu ocaziunea aniversării a 2-a a gimnaziului numit. În firul lucrării sale, autorul studiază pe cronicarii Grigore Ureche, Miron Costin și fiul seu Nicolae, Axinte Uricarul, Neculcea, Canta, Coghălniceanu, Grecean, Popescu, Căpitantul, anonimii și Zilot Românul, care după arătarea dlui Gr. G. Tocilescu, se numia Stefan Fanuță. O lectură foarte interesantă și instructivă, care face onoare laboriosului autor. De vânzare la librăria Socec et. Comp. în București. Preț 50 bani.

Higiiena copilului. Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român a publicat încă mai de mult un premiu pentru higiena copilului până la etatea de 7 ani. Premiul a fost decernat dlui Simeon Stoica, medic cercual în Rodna-vechiă; iar acum Asociațiunea a publicat scrierea pentru trebuințele poporului. Ea poartă titlul: „Higiiena copilului de la naștere până la al 7-lea an al etății“. Pe 64 pagini în 8°, autorul dă înțeles noțiuni anatomice și fiziologice, apoi trată curățenia, botezul copilului, îmbrăcămintea, nutrirea, dinții și înțercarea, nutrirea maestrită, nutrirea întregitoare, locuința, mișcarea, ocupațiunea, jocul, profilactica, conservarea dinților, combaterea deosebitelor bôle și numirea acelorora. Preț 15 cr.

Autograful unei cronice moldovenești. Aflăm că dl profesor universitar Bogdan din București, în urma cercetărilor ce a făcut în iernă acesta la biblioteca imperială din St. Petersburg, a descoperit printre manuscrisurile polone ale acestei biblioteci autograful cronicii moldovenești în limba polonă de la 1566, al cărei autor eră până acum necunoscut, și o nouă operă în limba polonă a lui Miron Costin despre Moldova și Muntenia. Dsa va publica aceste importante descoperiri într'o scriere asupra istoriografiei moldovenești din secl. 15—17, care va apăre în curând.

Invățături. Dni D. Voniga și dr. Elefrescu, primul redactorul „Luminei“ din Giula, al doile primul colaborator al aceleia, vădând că în literatura noastră este o secetă îngrozitoare și neputând observa „o concentrare a autorilor români de a pute produce pe câmpul literaturii noastre și pentru cetitori, lucrări de permanentă valoare și folos“, au decis să pună sub tipar o serie de articoli literari, filosofici și de viață, morali și instructivi, sub titlul „Invățături“ într'un volum de 12—14 côle. Abonamentele se fac cu 1 fl. 20 cr. exemplarul și sânt a se trimite la autori în Giula.

Catechismul de Deharbe în românește. Membrii Societății literare-bisericești „Alexi Șincai“ din Gherla, invită la abonament pentru tomul III din Catechismul de Deharbe, cu prețul de 1 fl. 60 cr. Se mai află, firește, esemplare de prisos și din tomul prim și al doile.

Diare noue. „Controla“ se numește un nou diar politic, care a apărut la Timișoara, sub redacțiunea dlui I. V. Barcianu, va eși de doue ori pe săptămână. — **Voința Poporului**, un alt diar politic, are să iasă la Cernăuți, cu începere dela 1 iunie.

TEATRU și MUSICĂ.

Concert și teatru în Ticvaniu-mare. Reuniunea română de cântări și musică „Armonia“ din Ticvaniu-mare, apröpe de Oravița, a dat a doua și de Paști un concert, urmat de o reprezentație teatrală. Înțeu corul a cântat câteva cvartete și o scenă umoristică; apoi s'a jucat comedia populară „Sărăcie lucie“ de Iosif Vulcan, rolurile fiind ținute astfel: Sivu Iernilă, Dimitrie Stoina; Veselina, Ana Stanca; Ioța, Simeon Avram; Trăilă Liliac, George Roșu; Viliga, George Belea; Sanda, Alcesie Belöne; o nevestă, Magdalena Tôder; altă nevestă, Flórea Stoina; o fată, Maria Iorga; altă fată, Elena Argane; un ficior, Ioan Iovan; alt ficior, Simeon Peta. După teatru a urmat dans.

Concert și teatru în Ticvaniul-mic. Corul vocal al plugarilor români din Ticvaniul-mic, lângă Oravița, a arangiat a doua și de Paști, sub conducerea dlui Aureliu Giuca, absolvent de teologie, un concert urmat de o reprezentație teatrală. S'au cântat cvartete de Vidu, Musicescu, Magdu și Porumbescu. Apoi s'a jucat comedia populară „Sărăcie lucie“ de Iosif Vulcan, rolurile fiind împărțite astfel: Sivu Ernîlă, George Giuca; Veselina, dșora Lucreția Bălan; Ioța, Petru Lagea; Trăilă Liliac, Ioan Crăciun; Viliga, Ioan Epure; Sanda, George Milovan. Au mai jucat rolurile mai mici dșorele Maria Giuca, Vida Bălan, Flórea Roșu, Maria Toma și Pavel Novac și Valeriu Bălan. După reprezentația teatrală a început dansul.

Serată musicală și teatrală în Topolovăț. Tinerimea română din Topolovăț, lângă Timișoara, a arangiat a doua și de Paști o serată musicală, în care s'au cântat bucăți de Musicescu, Vidu și s'au declamat poeții de Iulian Grozescu. S'a jucat apoi „Sărăcie lucie“ comedie populară într'un act de Iosif Vulcan. Rolurile s'au împărțit astfel: Sivu Iernilă, Dionisie Seculi; Veselina, Ana Manea; Ioța, George Sorean; Trăilă Liliac, Iosif Manea; Viliga, Nicolae Manea; Sanda, Ion Crista. Au mai luat parte dșorele Ana Sima, Carolina Margitan, Maria Manea, Saveta Gurban, Ion Manea și Dionisie Cralovicean. Serata s'a incheiat prin dans.

Producțiune musicală-declamatorică în Sibiu. Astăzi sâmbătă la 20 aprile n., cu ocaziunea adunării generale a Reuniunii învățătorilor români gr. c. din comitatul Sibiiului, se va da la Sibiu, sub conducerea dlui I. R. Banciu, o serată musicală-declamatorică, în care corul va cânta mai multe piese; dl I. R. Banciu, acompaniat pe pian de dșora Olimpia Neagoe, va cânta solo și dl I. Roșca va declamă.

Producțiune teatrală în Ocna-de-sus. Corpul învățătoresc dela școla gr. or. și gr. c. din Ocna-de-sus a arangiat în luna Pașcilor o producțiune teatrală. S'au jucat „Florin și Florica“ de V. Alecsandri și „Vlăduțul mamei“ de C. Negruzzi.

Serată musicală-teatrală în Braşov. Societatea sodalilor români din Braşov a arangiat a doua zi de Paşti o producţiune şi petrecere colegială. Cu asta ocaziune corul a cântat câteva piese; apoi s'a jucat comedia „O noapte furtunosă“ de I. L. Caragiale; în sfârşit s'a dansat. În piesă au jucat doşorele Elena Puiu, Alesandrina Tocanie şi dnii G. Purcărea, N. Balea, G. Loga, I. Prejmerean, I. Ardelean.

Reprezentăţie teatrală în Hăghig. Tinerimea română din Hăghig a arangiat a treia zi de Paşti o reprezentăţie teatrală, jucându-se „Arvinte şi Pepelea“ de Alecsandri. S'a mai declamat o poezie şi s'a cântat un solo. Apoi a urmat dansul.

Producţiune musicală la Feldióra. Tinerimea română din Feldióra a arangiat a doua zi de Paşti o petrecere cu dans, precedată de o producţiune musicală, în care s'au cântat şi declamat mai multe piese naţionale.

Concert la Caransebeş. Reuniunea română de cântări şi musică din Caransebeş va arangia luni la 22 aprilie n. un concert în sala otelului „Pomul verde“. Se vor cânta compoziţii de Sequens, Musicescu, cav. de Buchenthal, Porumbescu, Vidu. După concert va urmă dans.

Producţiune declamatorică-teatrală în Poplaca. Corpul învăţătoresc din Poplaca a întocmit a doua zi de Paşti o producţiune şcolară declamatorică-teatrală. S'au declamat poezii de Alecsandri, Mureşan, Speranţia, Vulcan; s'au jucat „Vlăduţul mamei“ de C. Negruzi, „Florin şi Florica“ de Alecsandri şi s'a cântat „Despărţirea Basarabiei de România“ de I. Vulcan.

Concert şi teatru în Ciciova-montană. Tinerimea română din Ciciova-montană, lângă Oraviţa, a dat a doua zi de Paşti, un concert şi o reprezentăţie teatrală. În concert s'au cântat piese de Vidu şi Musicescu; apoi s'a jucat „O noapte furtunosă“ comedie în 2 acte de I. L. Caragiale.

BISERICĂ ŞI ŞCOLĂ.

Noul mitropolit de Blaş, Pr. Ssa dr. Victor Mihali, va ţine instalaţiunea sa în luna viitoare, după ce nuntial papal îi va remite paliul mitropolitan. Dilele aceste s'a făcut la Blaş predarea domeniului mitropolitan de către administraţia consistoriului. La actul acesta, noul mitropolit a fost represintat prin fratele seu locotenent-colonelul Iuliu Mihali. Guvernul a trimis ca delegaţi la această operaţiune pe secretarul ministerial L. Papp-Szilágyi şi pe funcţionarul-comptabil A. Fábíán.

Sinódele bisericeşti gr. or. române din Transilvania şi Ungaria se vor întruni, conform dispoziţiunilor Statutului Organic, mâne, în duminica Tomei, la Sibiu, Arad şi Caransebeş, sub presiul mitropolitului şi a episcopilor.

Şedinţa festivă a tinerimei din Arad. Societatea de lectură a tinerimei de la institutul pedagogic-teologic român din Arad va ţine în duminica Tomei o şedinţă festivă, esecutând o programă interesantă. Vor fi mai multe cvartete, terţete şi declamaţiuni, disertaţiuni, producţiuni cu diverse instrumente musicale, precum şi cu întregul cor instrumental.

Subdespărţământul învăţătorilor gr. or. din protopresbiteratul Cohalm va ţine adunarea sa generală în Cohalm la 9/21 aprilie, sub presiul dlui N. D. Mircea, notar dl Ioan Bănuţ. Cu asta ocaziune învăţătorii Ioan Bănuţ, G. Bergea, I. Ciucan, I. Maican şi G. Andron au să ţină prelegeri teoretice şi practice.

Societatea Ioan-Popas din Caransebeş, a teologilor şi pedagogilor de acolo, va arangia tot în duminica Tomei o şedinţă festivă în sala Reuniunii de cântări, cu un program variat, compus din disertaţiuni, declamaţiuni şi cântări.

Adunare învăţătorescă la Arad. Joi şi vineri după Paşti s'a ţinut la Arad adunarea generală a Reuniunii învăţătorescei districtuale din protopopiatele consistoriului aradan, ce se află în dreapta Mureşului, sub presiul dlui Teodor Coontea, secretar dl Nicolae Ştefu. La adunare a asistat şi Pr. Ssa episcopul diecesan Ioan Meşian. Pentru această adunare învăţătorii Vas. Suci, Iuliu Groşorean, Iosif Moldovan, Valeriu Magdu, Pr. Givulescu, D. Medrea, I. Roman, D. Micu au pregătit conferinţe teoretice şi practice.

C E N O U ?

Hymen. Dl Adalbert Cociş, farmacist în Borodulmare, astăzi la 8/20 aprilie ş-a serbat cununia cu doşora Elena Zigre, fiica dlui Nicolae Zigre, avocat în Oradea-mare. — Dl Dimitrie Vancu, funcţionar la institutul de credit şi economii „Timişana“ din Timişoara, s'a logodit cu doşora Ersilia Istin, fiica dlui Ioan Istin paroc gr. or. în Măhala.

Ouele roşii ale întemniţaţilor. La începutul lunii curente s'a publicat arestanţilor politici dela Seghedin şi Vaş un regulament nou, decretat prin ministerul de justiţie, prin care tractarea lor se inaspresce mult. Prin acesta li se dă voie să-şi alegă liber cărţile şi diarele de citire; dar sunt opriţi a citi scrieri prin cari se preamăreşte fapta pentru care ei au fost osândiţi. Pachetele şi scrisorile ce li se adresează, se desfac. Arestatul nu pôte să trimită scrisori, decât numai în limba pe care o pricepe directorul temniţei, care citeşte întieiu scrisoarea. Noptea arestanţii se închid separat, dar ziua pot să stea mai mulţi ênsi împreună. Visite pot primi numai pe timp de o oră înainte de mieznoapte şi o oră după mieznoapte. Visitarea e permisă numai rudelor şi celor ce au stat în legături cu cel arestat.

Un proces de presă românesc la Budapeşta. Dl Ioan Pop, paroc gr. c. în Bocsig, comitatul Aradului, a intentat proces de presă diarului „Magyar Hirlap“ din Budapeşta, care a scris, că dsa ar fi încercat un atentat asupra trenului care ducea pe Majestatea Sa la Boroş-Sebeş, când cu manevrele cele mari. Pertractarea s'a ţinut la 18 lunii curente în Budapeşta. Acusaţiuni au fost redactorul răspundător Horváth Gyula, dimpreună cu colaboratorii sei Fenyő, Márkus şi Kohn. Verdictul i-a condamnat numai pentru ofensă de onoare: Horváth 7 zile 50 fl. glóhbă. Fenyő 20 de zile 60 fl., Márkus 14 zile şi 40 fl., Kohn 3 zile 20 fl. şi toţi împreună au să plătescă spesele 884 fl. Advocatul acuzatorului a fost dl dr. Stefan Pop din Arad.

Dna Turnescu pentru Academia Română. Am scris că dna dr. N. Turnescu din Bucureşti a făcut Academiei Române, în memoria regretatei sale fiice, o rentă anuală de 2000 lei, din care jumătate să fie la complecta dispoziţiune a Academiei, iar cealaltă jumătate să servescă la sporirea fondului de dotaţiune. Dna dr. Turnescu promite, prin scrisoarea sa adresată dlui preşedinte al Academiei, că va lua măsuri pentru ca continuarea acestei rente anuale să fie asigurată în orice eventualitate, chiar şi după încetarea dsale din viaţă. Pentru această frumoasă faptă Academia Română a tri-

mis dnei dr. Turnescu o călduroasă adresă de mulțumire.

Procese noue de presă.
„Dreptatea“ din Timișoara are 3 procese noue de presă și anume pentru articolii „15 martie“, „Monumentul lui Iancu“ și „Scopul lor“.

OGLINDA LUMEI.

Cronică mică. Resbelul între japonezi și chinezi s'a încheiat prin pace; China plătește 100 de milioane dolari despăgubire; Japonia își reține toate teritoriile cucerite și Coreea rămâne independentă. — Din Belgrad se anunță, că regele Alesandru vré să suspendeze de nou constituțiunea, căci în țără s'au pornit resvrătiri, care vor să restorne dinastia Obrenovici. Regina Natalia se așteptă la Belgrad. — Madagascarul s'a resculat în contra protectoratului francez; în urmarea acesteia, republica franceză a trimis acolo trupe noue ca să infrâneze dorul visătorilor de libertate.

Istorie din Monte-Carlo.
Diarul „World“ din Londra povestește o istorie picantă din Monte-Carlo. În timpul din urmă isbucnise acolo o certy pentru primul loc în societate. O Mexicana fantastică își întrebuintă toate puterile pentru a face concurență unei rivale din Paris. Giuvaericalele ei prețioase cu greu puteau fi întrecute, dar franceza voi să arate odată că e superioară rivalei sale cel puțin în privința numărului și apărú într'o și încărcată cu bijuterii, urmată de camerista ei, încărcată și densa de multe giuvaericale. Pe când se mai discută episodul acesta, se respândi în Monte-Carlo vestea, că Mexicana își ucisese rivala. Șcirea eră esagerată, căci iată ce se întâmplase: pe scara Cazinului cele doue frumuseți se întâlniseră și după ce schimbaseră câteva grațiosități, isbucni o certy. Mexicana scosese de-odată un cuțit și lovise pe rivala ei la frunte. Cei dimpregiur îi smulseră cuțitul și „administrația“, care prevede în acelaș timp funcțiunile poliției, ale justiției și ale juraților, o pedepsi cu espulsarea din câmpiile eliseice ale principatului.

Cât costă toaleta Parisului? Șciți cât costă „toaleta“ Parisului când ninge séu este ger. Nimeni nu-ș pôte inchipui. Toaleta Parisului costă nici mai mult nici mai puțin decât 7 milioane. Trebuie să notați bine, 7ce diarul „Figaro“, din Paris, că îndată ce 7ce „toaleta“, nu înțeleg inse și împodobirile, întrebuinterea străđilor și grădinilor, nici pavagile, nici reparațiile. Cele 7 milioane de fr. se cheltuesc numai pentru curățirea gheței și a zăpedei. Suprafața de curățit este de 15 milioane 562 de mii de metri pătrați, 7ce inginerii. O mie cinci sute cinci-7ceci de hectare, ar 7ce un ade-

Ghicitóre de șac.

De Valeria Gerdan.

Do	iber	tră			easi				té	ca	Can	
ias		tea			voi.	e	Ă		cer		Mun	
ta	ri	că	Să	ce	ce	ias	ne	ro	nul	și	noi	cat
		Tot				oti				mân		
		tă			tri	tră	că	că	Lim		cu	
	ca	să			Ce	rim.	Marian	ea	Si		nea	Na
tră	de	toți	pa	să	ro		nés	Lim	ba	u	te	u
	că	ias			o do	S. Fl.	tră	bim	nir		ți	ro
		toți			cei	iu	mă	ba	nós		tra	
		ias					că				mă	
că	Să	drep	Cu	tră	get	ce-o	cu	nés	Să	că	Că-i	do
ta		ias			Ce-a	Să	bun!			vé		ias
tră	si	tea				cu				tră	Mol	nul

Terminul de deslegare e 10 maiu. Intre deslegători se va sorti o carte.

vărat proprietar. Pentru acéstă nevoie se mobilizează în fiecare 7i o armată de 3000 de lucrători.

Poșta redacțiunei.

Dlui T. B. în B. Adresatul a absentat aprópe cinci săptămâni; precum ai putut să veđi. Vom căută să-i facem loc.

Kamena. Isvorul, Psyche, Nu te încercă, nu se pot întrebuintă, căci nu ating nivelul nici ca fond, nici ca formă.

Reteg. Vom primí cu plăcere ori una ori alta ori améndoue.

Alb. Regretăm, că nu se pôte admite. Trimite-ne colecția de poesii populare.

Blaș. Mulțumiri. Cât mai curénd.

Călindarul săptămânei.

Dumineca Tomei, Ev. dela Ioan c, 20, gl. 1, a inv. 1.

7iua sept.	Calindarul vechiu	Călind. nou	Sórele
Duminecă	9 Kupsichie	21 Anselm	4 37 6 52
Luni	10 S. Ter. și Pomp.	22 Lator	4 35 6 53
Martí	11 Mart. Antipa	23 George	4 33 6 55
Mercuri	12 Cuv. Vasilie	24 Adalbert	4 31 6 57
Joi	13 Mart. Artemie	25 Marcu Ev.	4 28 6 59
Vineri	14 Păr. Martin	26 Esechia	4 26 7 0
Sămbătă	15 SS. ap. Arist. Pod. și Trof.	27 Anastasiu	4 24 1 2

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu TIPARUL LUI IOSIF LÁNG ÎN ORADEA-MARE.